

Előfizetési feltételek
 helyben házhoz hordva vagy vidékre
 postán küldve:
 Négy évre 12 kor.
 Fél évre 6 kor.
 Egy évre 3 kor.
 Egyes szám ára 16 fillér.

Hirdetések díja:
 □ centiméterenként 6 fill. Kereske-
 dők és gyárosok külön árkedvezmény-
 ben részesülnek.

Nyílt tér sora 40 fillér.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Szerkesztőség
 és
Kiadóhivatal

Földes Ede
 könyvkereskedése
 Bethlen-utca 2. sz. alatt,
 hova egy a lap szellemi részét illető
 közlemények, mint az előfi-
 zetések és hirdetések bér-
 metesen küldendők.

Kéziratok nem adnak vissza.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Gróf Tisza István.

Budapest, 1903. okt. 28.

A hónapok óta húzóda válság új pontra jutott. A szabadelvű párt kilenczes bizottsága Széll Kálmán elnökölete alatt nem működött hiába. mert tervezetét Lukács László, e kiváló hivatással bíró államférfi közbenjárása folytán ő felsége mégis olyanra találta, mely valószínűleg alkalmas lesz arra, hogy kivezesse az országot a végtelenül káros helyzetből. E program pontjai teljes szövegükben nem ismeretesek e pillanatban előtűntek. Az bizonyos, hogy előnyös megoldás lehetőségét foglalják magukban, mely úgy ő felsége aggodalmait, mint a nemzeti irányú közvéleményt megfogja nyugtatni. Mi ugyanis minden haladást, mely Magyarország önállóságának nemzeti voltát bizonyítja és biztosítja, becsesnek tartunk és éppen nem tartozunk azokhoz, kik a „mindent vagy semmit” fele politikai tülköket tartják csak igaz hazafiaknak, sőt nemzeti hősöknek is! Ebben az értelemben gróf Tisza István, kit ő felsége a kilenczes bizottság programjának keresztül vitelére felhívott s mint designált miniszterelnököt megbízott, csakugyan nem tartozik és nem is tartozott a patentírozott „nagy hazafiak” sorába. Az ő nagy tudása erős realizmussal párosulva, komoly megfontolással bíralgatott minden lépést, szigorúan, sőt aggodalmas gondal mérlegelt minden feladatot, a mit meg kellett oldani, de azután meg is tudott becsülni minden haladást és minden jó eredményt, mit elérni sikerült a nemzet javára.

Ő, mint a kilenczes bizottság tagja, alapos tájékozást szerzett a nemzeti törekvések jogosultsága és kivihetősége nehez kérdéseben. Éles felfogása, erős ítélőtehetsége, jó magyar érzete és alkotmányos érzéke bizonyára megmutatja neki a helyes utat a várva várt kibontakozásra.

Gróf Tisza alkotmányos érzületének bizonyítására nincs szükség, akármennyit is beszélnek és írnak ellene az „erős kez politikája” czim alatt az ellenzékiek. Kötelességérzete ismeretes és ezt most is jelezte, midőn ő felségétől megbízatást kapott kabinetalakításra, a mint ő maga mondja: „oly körülmények között, melyek parancsoló kötelességemmé teszik, hogy a koronát és az

országot közügyeink mai súlyos állapotában ne hagyjam felelős kormány nélkül.” Az is bizonyos, hogy nemzeti óhajaink részbeni valósitása végett kinyerte ő felsége hozzájárulását. Mindezek alapján bizalommal reméljük, hogy nagy feladatának sikerrel fog eleget tenni, különösen ha az ellenzék is nem fog nagyképu kicsinyléssel tekinteni a nemzeti vívmányokra, hanem — figyelemmel a rendkívüli nehézségek leküzdésére — megbecsüli és kellő gyakorlatiassággal gyümölcsözteti is azokat hazánk javára.

SZEMLE.

A szabadelvű párt minden árnyalata megnyugvással fogadta a megbízatás híret. Hiszik, hogy gróf Tisza István nem csak helyreállítja a parlamenti és politikai békét, hanem megszilárdítja a szabadelvű pártot is. Beavatottak nyilatkozata szerint: Tisza nemcsak megövtá Becsben a kilenczesek programját, de határozott vívmányokat is hozott onnan. Általában az a vélemény Tisza felől, hogy engedett eddigi politikai felfogásának merevségéből s reméli, hogy Tisza mindenekelőtt az ellenzékkel való békés kibontakozást fogja megkísérteni. Ezt különben a designált miniszterelnök is mondja. Tisza tényleg este terjesztette elő programját kellő szóbeli magyarázatokkal, a határozatot pedig ma hozzák meg.

Széll Kálmánt figyelmeztettek a bécsi lapoknak egy közleményére, hogy a király Apponyinak egyik módosítását kihagyta. Széll erre ezt válaszolta: „Csak egyetlen szóról volt szó. Apponyi ennek a beleszövezését indítványozta, s ha kihagyták is azt és úgy hagyták ki, hogy a szöveg eredeti értelme megmaradt, akkor nincs hiba. És ha a törvény magyarázatilag, szintaktikailag s nyelvtanilag nem homályos és csak egy értelmet lehet belőle olvasni, mindenki megnyughat. Ha nem ilyen a változtatás, én sem fogadnám el. A deklaráció, a melyen a változtatás történt, három mondatból áll s mindazt magában foglalja, a meddig a hatvanhetes alapon el lehet menni. E három pont nemzeti szempontból fényes értékűnek mondható. Tisza

pedig azt mondta, hogy ami az államjogra vonatkozik, az változhatatlan; a felségjogokra vonatkozó deklaráció is érintetlen; csak a szöveg változott. Ha ez így van, a hatvanhetes alap minden barátja megelégedhetik vele.”

A Szederkényi-párt kérésére Tallian Béla alelnök a képviselőházat csütörtök délelőttre összehívta.

Anyagi gondok.

Súlyos küzdelmünkben, mely most a nemzet eszményi javáért folyik, szinte teljesen megelégedtünk anyagi gondjainkról. Mostanában alig esik szó arról, hogy gazdasági erőnk esztendőket óta tartó és folyton súlyosodó válság emészt; hogy az ország ipara pang, kereskedelme gyöngye, mezőgazdasága az eladósodás terhe alatt nyög; a nép pedig szegényedik, nyomorog és kivándorol. Épp oly kevéssé foglalkoztatják most az elméket a gazdaságpolitika nagy problémái: a kiegyezés, a vámtarifa, a valuta és kereskedelmi viszonyainak a külföldi államokkal való rendezése. De elült a gazdaság-politikai pártok harci zaja is, melytől pedig még nem rég oly hangos volt közéletünk. Agráriusok és merkantilisek, békén megfernek egymás mellett és egyforma mohósággal lesik a pártkörökben a bécsi híreket. A nemzet közvéleménye pedig párt, osztály és foglalkozás különbsége nélkül sorakozik a nemzeti ügy zászlója alá és bajainak orvoslását arra az időre halasztja, a mikor ez a zászló teljes diadalt aratott.

Van ebben a hirtelen beállott társadalmi és gazdasági békeben valami fölemelő és megnyugtató. Mintha a nemzet most is, — mint akkor, — megértette volna Kossuth Lajos híres szózatát: „Várjon még egy kissé az a kívánság, vigasztalódjék az a sajnó kebel, ne függesszük föl ettől a haza megmentését.” A mire oly soká törekedtek vezérpolitikáink: a különböző foglalkozási ágak harmónikus együttműködését, ime, egy csapással elérték: gazda, iparos, kereskedő, egy ügy diadalert küzdenek és velük éreznek hazafias lelkesedéssel a munkások ezrei is.

Ez a társadalmi és gazdasági béke, az eddig szét-húzó és egymást lekötve tartó erőknél ez az egyesülése

TÁRCZA.

Magyar virtus.
 Elbeszélés.

Írta: Zboray Aladár
 III.

Kicsit pusmogtak a keresiek. Az urak nagy zavarban voltak s rossz néven vették Balogh Endrének, hogy hazajött zselérnek, a hölgyek még nagyobb zavarban voltak, mert nem tudták, mit kezdjenek a Balogh lányokkal.

Csak éppen Baloghék nem voltak zavarban. Egyszerűen nem vettek észre semmit. — Az utcán, hol ha találkoztak az emberekkel, szóba se állottak velük, de sehol sem tettek látogatást.

A lányoknak azonban lassan-lassan egészen visszatért az életkedvük. Azok az ismerős hegyek, azok a rengő aranykalászok újra visszaadták a nótás kedvüket. Az az áldott magyar levegő kipirosította az arcukat s a mindennapi gondoskodás meggyógyította a szívüket.

Balogh Endre pedig egyszerre elfeledte, hogy a hetvenhetedik úkapja is ur volt Kermesen s dolgozott, mintha arra született volna. Éjt-napot egybe vetett. Minden munkán rajta volt a szeme s néha maga is elcsodálkozott azon, milyen csodálatosan jól ért mindenhez.

És az az áldott föld, mintha csak megérezte volna, hogy újra gyermeki kezek ápolják, csak úgy ontotta az áldást.

A nagy vadásztörrel védte az új szőlőt, vermet ásott a duvadaknak s egyszerre kitalálta, hogy bizony sokkal jövedelmezőbb a zombikosban is buzát termeszteni, mint vadréczét szaporítani.

Egyszerre nem sajnálta a bölömbikát, a nádi verebet, hadd pusztiljon, kócsagnak is jobb a sorsa délebben,

dehogy óvja a zombikosban. Igaz, hogy amikor költözni keztek a szárcsák, vonultak a szép szürke gémeek, nagyot sóhajtott, sőt gondolatban el is bucsuzott tőlük, de aztán rezignáltan dörmögte:

— Szorul a kapezta, pénz kell a németnek, nem ingyen kosztos, kényes vendég. Vissza ne jöjjetek szép madarak a tavasszal, kihurcolkodtat az inzsellér ur.

Öt év se telt bele, kincses tanya volt Kermes, de Balogh Endre se volt már szegény. Igaz, hogy Eszternek szerencséje akadt, elvette Dobrovay Ákos, első virilista az egész megyében, de Judih csak otthon ült.

Amolyan Hamupipókének látta az apja s éppen azért nem tudott örüdeni egészen az életnek. Hanem lassan ez is változni kezdett. A Wardenek visszazaligolták Kermesre, de az öreg ur nem igen szívelhetette őket.

— Nem uri fajta — mondogatta a lányának. — Könyvből tanulja szeretni a földet, ha bolondériája lebuktatja, mindjárt beadja a derekat. Nagyon okos fajta vére sincsen.

Egyszerre nagyon gyöngélt a derék porosz familiát, amely meg viszonzásul csak hogy nem istenítette az ősz magyart, aki csodát tud műveini.

Judith is hajlékonyabb fából van faragva, mint Eszter s néha-néha átmeut a Warden lányokhoz. Jámbor, talpas porosz leányzó volt, vidámak és egyszerűek, igénytelenek s az elolvadásig nőiesek.

Valósággal félték tőlük a magyar urfiak. Hanem a Warden fiu az remek egy szál legény volt. Ölnél magasabb, csupa erő, csupa verekedési hajlandóság, különben katonatiszt. Az öreg Balogh Endre néha-néha megdöbent.

— Még megérem, hogy elcsuftja a familiámat az a leány ezzel a nagy poroszszal — dörmögte — de azért szó nélkül beleegyezett, hogy hadd vigye, ha szere-

tik egymást, hanem akkor mi tagadás, titokban mégis csak az ősi birtokra gondolt.

Hogy tulajdonképpen miért mondom el ezt a furcsa, ide-oda történetet? Nem is tudom, magam sem. Csak messziről ide bug az éjszakán át valahonnan messzről egy gözcseplő. Annak a meg-megszűnő bugása szaggatja fel ezeket a mozaikokat az emlékezetemben. Amikor mélyen szivig érően hangzik, olyankor úgy rémlik előttem, mintha ismét hallanám kermesi Balogh Endre bátyám mélyeséges hangját, amint a maga különös, szaggatott módján mondja el a történetét, amelyből csaknem mindig hiányzik a maga személye.

Amikor meg recsegő hangot, tompa kepelést dob be az ablakom a hűs esti fuvalom, azt hallom, hogyan szól az apatársához Warden, a vén porosz:

— Furcsa nép vagytok, csak úgy folyik szét a kezetekben a magatoké. Pusztultok, elszegényedtek, magatok sem tudjátok hogyan. Pedig mindent tudtok. Dolgozni tudtok, gondolkozni, érezni. Van vállalkozó szellemetek, kereskedő érzéketek, szorgalmatok, kitartástok és mégis vész ez a csoda fajta, elpusztul, elzülük... — Mert ur!

— És ha másnak kell keresni? Lám te is — ne haragudj meg érte — kiejtetted a kezedből a falatot, amíg a tied volt s mikor nekem kellett keresned, olajat facsartál a kőből is.

— Igaz. A magaméval nem kell beszámolnom senkinek. Hadd lakjék jól, aki a portámra kerül. De a másé az szent. Magadnak gazdálkodni okosság, másét elgazdálkodni komizság. Eddig van.

Azután dörmögve tette hozzá:

— Csak azt akartam megmutatni, annyit mindig meg tudtam volna keresni, mint amennyit elpocskoltam. A máséban zsellér vagyok, de a magaméban ur.

(Véga.)

és tömörülése nagy erőssége a nemzeti jogokért folyó küzdelemnek. De igazi áldás akkor fakadna nyomába, ha ez az együttműködés nemcsak a politikai küzdőterén, hanem gazdasági téren is, az ország gazdasági regenerálásának nagy munkájában, a pozitív alkotások terén is érvényesülne.

A most folyó politikai válság súlyos tanulságokat rejt magában. Ha nem is kételkedünk a nagy harc diadalmos kimenetelében, de ma még bizonytalan és beláthatatlan az idő, a mikor ez el fog következni és a béke helyreáll. A törvényhozás gépezete már közel egy esztendeje megakadt és nem volt módjában az ország gazdasági érdekeit fejleszteni és táplálni. Az ország élén ideiglenes ügyvezető kormány áll, melynek költségvetési meghatalmazás sem állván rendelkezésére, még a legstrégtöbb intézkedésekre is alig van módja és eszköze, nem hogy mélyreható tevékenységgel segíthetne az ország gazdasági bajain. Ez már régen így van és még soká így is maradhat. Jöhet oly idő is, — az Isten ne adja — a mikor oly kormány kerülhet az ügyek élére, mely nem az ország érdekeit szolgálja, hanem az ország érdekei ellen akar kormányozni. És akkor nem lesz elég, ha az ország csak jogai védelmében fejt ki ellenállást, anyagi érdekeit is meg kell oltalmaznia, mert másképp a küzdelemben elerőtlenedik és elpusztul.

Közgazdasági fejlődésünket két nagy betegség hátráltatta. Az egyik az volt, hogy törvényhozás, kormányzat és társadalmi tevékenységünk nem az adott viszonyok ismeretén alapult, hanem idegenből kölcsönzött jelszavak után indult. Ez okozta a különböző teremtő ágak széthuzását és ellenségeskedését. Ez okozta, hogy munkára képes és munkára hivatott erők meddő szövegbeszéd, doktriner elméletek gyártásában és cél-talanul kísérletező alkalmazásban merültek ki.

A másik tán még enél is súlyosabb betegség: gazdasági életünk kiskorúsága, az önállóságra teljes hiánya. Nálunk mindenki mindent a felsőbb hatalomtól: az államtól vár. Mint a Miatyánkban az Istenhez, úgy fohászkodik nálunk mindenki az államhoz. Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma. Az állam adjon munkát az iparosnak, megrendelést a kereskedőnek, vetőmagot, szeszkontingent és hitelt a gazdának, de főleg és különösen mennél több hivatalt a hivatalnokok ezreinek. A gazdasági érdekek védelmére hivatott testületek és szervezetek abban merítik ki minden idejüket és erejüket, hogy egymásra gyártják a kormányhoz a petíciókat, memorandumokat és törvénytervezeteket. Hogy egyéni kezdet és vállalkozás és társadalmi együttműködés útját is lehet alkotni, dolgozni és eredményeket elérni, hogy a világ nagy nemzetei az ilyen munkának köszönik hatalmukat, gazdagságukat, haladásukat és kulturájukat, erre nálunk alig gondol valaki.

Tavaly történt, hogy a főváros két nagy közgazdasági testülete, a kereskedelmi kamara és a gyáripárosok országos szövetsége azon tanácskozott, hogy mint lehetne a kiviteli kereskedelmet fejleszteni. Kiviteli egyesület alapítását tervezték és az előzetes értekezleten sok alapos beszédben fejtették ki, hogy mi mindent fog ez az egyesület kérni a kormánytól. Hallva a sok meddő beszédet az értekezlet egy gyakorlatias gondolkodású tagja, haragosan kifakadt: Egy czeg, mely évenként két millió korona értékű árut exportál, többet használ, mint az olyan egyesület, mely minden esztendőben ötven szép emlékiratot fogalmaz.

Ez a kifakadás végtelenül jellemző. De még sokkal jellemzőbb az a körülmény, hogy ez a kiviteli egyesület még ma sem alakult meg, pedig azóta már egy esztendő telt el.

A mostani nehéz idők és még súlyosabb kilátások arra intenek, hogy ez a nemzet a jövő nagy küzdelmeiben teljesen a saját erejére lesz utalva. Arra intenek, hogy ellenségeit ne bent és egymás között, hanem kint keresse, nemcsak politikai, de gazdasági téren is. Azt az egyetértést és tömörséget, mely politikai küzdelmeinkben nyilatkozik meg, át kell vinni a társadalmi és gazdasági élet minden terére és alkotó, teremtő munkára kell fölhasználni. A társadalom ne felülről várja az áldást, a különböző rétegek ne egymásban keressék boldogulásuk akadályait, hanem együtt és a maguk erejéből teremtsék meg a jövő fejlődés eszközeit és alapjait. Emlékezzünk csak vissza a nemzeti újjáébredés első korszakára, a mikor még nem volt kormány, melyet petíciókkal lehetett volna elárasztani. Akkor alapították meg például a Magyar Földhitelintézetet, mely ma is többet használ a földbirtokosok hitelügyének, mint a kérvények, értekezések és törvénytervezetek egész irodalma. Akkor alapították az országnak ma is legnagyobb és leghatalmasabb takarékpénztárát a Pesti Hazai Első Takarékpénztárát, mely Pest vármegye nemeseinek székházában kezdte meg működését. Az ország ma is legnagyobb biztosító intézetének alapításában akkor a főnemesség, a gazda- és kereskedő-osztály kitűnőségei egyaránt résztvettek.

Ezek az intézetek ma is éneke, sőt fejlődnek és virágoznak. És hatalmas szervei az ország közgazdaságának. Ime ilyen eredményei vannak a társadalmi erők működésének, nem meddő szóharcokban, hanem alkotó munkában nyilatkozik meg.

Mennyi munkára nyílik pedig tér, mennyi földadat vár megoldásra. A földbirtok terheinek könnyítése, a hitelügy rendezése, az ipari és kereskedelmi tevékenység föllendítése. A szociális bajok egész sora vár orvoslásra. A társadalmi tényezők csak sóhajtoznak és egyszer a kiegyezés válságát, most meg a politikai válságot emlegetik minden baj kútforrásaként. És várjuk nyugodtan a jobb jövő elkövetkezését. Hol van az új Szechenyi, a ki fölírzza a nemzetet álmaiból és nemcsak a politika, de gazdaság terén is egyesíti és munkára serkenti. A mostani súlyos idők, a mikor nincs se kormány, se törvényhozás, megtaníthatnának bennünket arra, hogy eddig hamis bálványoknak aldoztunk, a mikor a társadalom osztályai egymásban keresték boldogulásuk akadályait és megélhetésük minden föltételeit az államtól várták. Békében egyesülünk és dolgozunk kell, ha a jövő nagy küzdelmeiben helyt akarunk állani. Gazdasági függetlenségünk igazi föltételeit pedig nemcsak írott joggal, hanem eleven munkával tudjuk csak igazán megszerezni és megtartani.

Vegyes hírek.

— **Eljegyzés.** Székely Béla, az alsófehérmegyei tanfelügyelőséghez szolgálatra beosztott áll. tanító, jegyet váltott özv. Bitai Ödönével Asszonynepe. Gratulálunk.

— **A reformáció emléknapját** a nagyenyedi Bethlen-kollégiumban f. hó 31-én, délelőtt 10 órakor tartják meg. Az ünnepély sorrendje: 1. 174-ik dicséret verset énekl. a gyülekezet. 2. Imát mond Zayzon János koll. vallástaná. 3. Énekel a tan. kep. ifjuság férfi kara. 4. Alkalmi beszédet mond Fogarasi Albert koll. tanár. 5. Énekel a gimn. vegyeskar. 6. Szavalt Enyedi Jenő VIII. o. t. 7. Énekel a gimn. ifj. önképző-kör dalkara. 8. Szavalt Csongvay Ferencz IV. o. tan. kép. növendék. 9. A Szózatot énekl. a gyülekezet. Ezt a szép ünnepet, mely az emberiség történetében első rangú fontossággal bíró esemény emlékeztetét ujtja meg, melegen ajánljuk városi közönségünk kegyeletes érdeklődésére.

— **Harmincz éves találkozó.** Szép és nagyszerűségével megható ünnepség folyt le f. hó 25-én a Bethlen-kollégium aulájában. Harmincz éves találkozózt adtak egymásnak azok, a kik 1873-ban tettek érettségi vizsgálatot. Megjelentek: Bacsoni József postafőtiszt Brassóban, Bartha Mózes körjegyző Magyarbükksőn, Bolgár Mihály postafőnök Vajdahunyadon, Dezső Zsigmond m. k. főerdész Nagyenyeden, Cseresnyés Gyula adópenztáros Kolozsvárott, Cseresnyés Ödön lelkész Balázsfalván, Gyárfás Győző m. kir. főmérnök, all. építészeti hivatalfőnök Sepsiszentgyörgyön, dr. Kovács Gábor ügyvéd Debreczenben, Kovács Imre polg. iskolai tanár Gyulán, dr. Solyósi Lajos főreáliskolai igazgató Székelyudvarhelyt, Szentpály Kázmér a m. államvasutak erdőmestere Oravicán, dr. Winkler Albert városi főorvos Nagyenyeden. A találkozó ünnepét Cseresnyés Ödön lelkész imája kezdte meg, ki megindító közvetlenséggel s a gyermekkori emlékek merengésre vonzó hatása alatt mondott hálát a Gondviselésnek sokszorosán tapasztalt jóságáért, és könyörgött áldást a Bethlen-kollégiumra és mindnyájukra. Ima után Dezső Zsigmond elnök szíves szavakban üdvözölte a megjelenteket, közölte barátaival a meg nem érkezettek mentességét és megemlékezett azokról, a kik utolsó találkozásuk óta meghaltak. Végül elhatározták, hogy ezután minden öt évben találkozni fognak. A kedves és megható ünnepség után felkeresték Herpei Károly és dr. Magyari Károly volt tanáraikat s azután barátságos lakomán elevenítették fel gyermekkoruk szép emlékeit.

— **Ünnepélyes istentisztelet.** Reformált egyház-
községünk a reformáció emléknapját ünnepélyes istentisztelettel üli meg november hó 1-én (vasárnap) délelőtt 10 órakor várbeli templomában. Az istentiszteleten imát Szilágyi Farkas lelkész; alkalomszerű egyházi beszédet Jancsó Sándor lelkész mond. A Bethlen-kollégium tanítóképző dalkara és gimnáziumi vegyes kara megfelelő énekekkel fognak közreműködni. A lelkesbabság kivívása fényének, s az általános emberi művelődés és felvilágosodás történetében korszakot alkotó eme nagyszerű esemény emlékeztetének ünnepét közönségünk figyelmébe ajánljuk.

— **Fadrusz János,** a kolozsvári Mátyás-szobor, a pozsonyi Mária Terézia-szobor s több jeles mű-szenialis alkotója, f. hó 25-én Budapesten, naphegyi nyaralójában, 45 éves korában meghalt. A halál híre mindenütt, de különösen azon városokban, hol személyesen ismerték a kitűnő művészt, nagy részvétet keltett. Szeptember eleje óta betegeskedett mellhártya- és tudó-

gyuladásban; de állapota néhány nap óta javulni látszott. Végre tudóvizényő megölte. Fadrusz 1858-ban született Pozsonyban Tanulni vágyó gyermek volt, de szülői, szegénységük miatt, nem taníttathatván lakatosinasnak adták. Mestere felismerte tehetségét, a finomabb munkákat mindig rábízta, a pozsonyi kiállításon egy diszkapuval kintetést is kapott. A rajzban folyton tökéletesítette magát. Zay-Ugróczon a fafaragó iskolában négy esztendeig tanult. Nagyobb feltűnést az emberi életéről készült allegóriával és Ahasverus gipszreliefjével keltett. Sok és hosszu tartó faradozás után Tilgner bécsi szobrász iskolájába került; s itt fejlődött ki diadalmos képessége. Nevezetesebb művei az említettekön kívül, melyek híret világszerte ismertették tettek: Az amazonok csatája, Krisztus a keresztfán, Wesselenyi-szobra. Weinkheim Béla lovas-szobra. Feiben maradt művei: Petőfi és Tisza Lajos szobra.

— **Gazdasági Bank Nagyenyeden.** F. hó 28-án délelőtt 11 órakor 54 részvényes jelenletében alakult meg az új bank városunkban. Az alakuló közgyűlés megvitatta és megállapította az alapszabályzatot. Megválasztotta a vezérigazgatót 10 evre Horvath Pál személyében a felolvasott és elfogadott szerződés alapján. Az igazgatóság tagjai lettek: Dondou V. József, Felszeghy Sándor, Fogarasi Béla, Kemény Simon báty, Kovács József, Szaniszló Albert dr., Zeyk Daniel, Zeyk Kálmán A felügyelő bizottság tagjává választották egy evre: Balla Béla, Bartha Zsigmond, Orbai Lajos, Osztián Victor, Vinczei Károly. A bank működését 1904. január 1-én kezdi meg.

— **Róm. kath. templom Balázsfalván.** Balázsfalva községnek 283 magyar róm. kath. hívője van. Kiknek eddig nem volt templomuk. Ezt a nagy hiányt érezvén telkes emberek mozgalmat indítottak és gyűjtő-
íveket bocsátottak ki a nemes czél érdekében. Ez a czél nem csak felekezeti, hanem hazafias szempontból is pártolást érdemel. Azért melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőségünk iven a gyűjtést ezennel megkezdjük s a szíves adományokat időnkint nyilvánosan nyugtazzuk.

— **A muzeumok és könyvtárak országos felügyelősége** f. hó 22-én tartott gyűlésében a gyulafehérvári muzeum berendezési költségeinek fedezésére rendkívüli segélyt szavazott.

— **A Hazai Biztosító-Társaság** nagyenyedi ügynökségét a helybeli Önkéntes Tűzoltó-Egyesület vette át. Midőn ezt az érdeklődőknek tudomására hoztuk, nem mulaszthatjuk el, hogy a Kossuth Ferencz elnöksége alatt virágzó és jó hírnévnek örvendő tűz- és jégbiztosító társulatot pártolásra melegen ne ajánljuk. Városunkra kettős haszonnal fog jarni ez a pártolás; egyfelől a tűzveszélyek okozta károk nem lesznek oly érzékenyek és megdöbbentők; másfelől midőn a biztosító-társulatot támogatjuk, elősegítjük tűzoltó-intézményünknek is fejlődését és virágzását.

— **Dioráma.** Nagyenyeden, a Balint-felé ház egyik földszinti üzlethelyiségében érdekes photoplastikai mutatványok láthatók naponta délután 2 órától esti 10 óráig. Láthatók: Rajna vidéke, Berlin, Sveicz, Kairó, Budapest, Olaszország, Tirol, Hamburg, Rotterdam, Drezda, Boroszló, Amerika stb.

— **Érdekes és mindenestre czélszerű** újításról értesítjük azokat, akik a m. kir. szabad. Osztály-sorsjáték iránt érdeklődnek. E sorsjáték sorsjegyeit többnyire bizonyos körülményességgel lehetett megszerezni, kivált az olyan speciális sorsjegyeket, mint például a Lukács Vilmos bankja által eladottakat, melyek a közönség körében népszerűsége tettek szert. Most ez a bankház a közönség kényelmére való tekintettel városunkban képviselőlet alakított, amennyiben sorsjegyei elárulásával a Cirner J. József czéget bízza meg. A sorsjegyvásárlók időt fáradságot és költséget kímélnek, ha sorsjegyeiket közvetlenül ennél a czegnél a Lukács Vilmos féle m. kir. osztály-sorsjegyek kizárólagos elárusítójánál szerzik be. A sorsjegyek megújítását a budapesti bankház közvetlenül fogja intézni amennyiben a sorsjegyeket pontosan elküldi és befizetési lapot mellékel hozzájuk, úgy hogy a sorsjegyvásárló a megújítási díjat a posta útján portómentesen küldheti be Lukács Vilmos budapesti bankházának.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság
Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Nyilt-tér.

Mellékfoglalkozás.

Egy tekintélyes élet- és gyermekbiztosító intézet Nagyenyed és vidékére nagy ismeretségű, befolyásos, szorgalmas és erélyes hivatalnok, tanító, kereskedő, iparos vagy gazdálkodónak átadná

helyi képviselőségét

és ennek munkásságát — melyet a saját foglalkozásai mellett mellékesen eszközölhetne — az intézet igen jól honorálna.

Olyanok, kik teljesen reászánhatnák magukat az intézetnek való munkálkodásra, kedvező feltételekkel alkalmaztatnának utazó hivatalnokul, üzletszerzés és szervezésre és ezek már öt évi működés után nyugdíjkepek is volnának.

Ajánlkozások mindkét ügyben: Kolozsvár 13. sz. postafiók címre intézendők. 428 1-2

1331 szám
1903.

Árlejtési hirdetmény.

Az ezen kir. orsz. fegyintézetben 1904 évi január hó 1-től 1904 évi december hó végéig szükséges mintegy 60 métermázsra olvasztott disznózsir szállításának biztosítása iránt folyó évi **november hó 20-án** d. e. 10 órakor nyilvános árlejtés fog tartatni.

Felhivatnak tehát mindazok, kik árlejténi kívánnak, hogy szabályszerűen bélyegzett és a vállalati összeg 5%-ának megfelelő bánatpénzzel ellátott zárt irásbeli ajánlatukat, melyben az ajánlati egységi árak számokkal és betűkkel kiirandók és az is kitüntetendő, hogy ajánlattevő a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthető szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak aláveti, a fent kiírt határidőig hozzám nyújtásuk be.

Az árlejtési feltételeknek meg nem felelő, vagy más irányban szabálytalan, továbbá az elkésve érkezett, végül a pót- vagy utóajánlat nem fog figyelembe vétetni.

Az ajánlat borítéka „Zsirszállítási ajánlat” felírással látandó el.

Kir. országos fegyintézet igazgatósága.
Nagyenyeden, 1903. október hó 21-én.

Uray,
igazgató.

432 1-1

1382 szám
1903.

Árlejtési hirdetmény.

A vezetésem alatt álló kir. orsz. fegyintézet élelmezéséhez a jövő 1904 év január hó 1-től 1904 évi december hó végéig, tehát egy évre szükséges mintegy 48 métermázsra füstölt paprikás szalonna szállításának biztosítása iránt a folyó év **november hó 17-én** d. e. 10 órakor nyilvános árlejtés fog tartatni a fegyintézeti igazgatóság hivatalos helyiségében.

Felhivatnak tehát árlejténi kívánók, hogy szabályszerűen bélyegzett és a vállalati összeg 5%-ának megfelelő bánatpénzzel ellátott irásbeli zárt ajánlatukat — melyben az ajánlati egységi árak számokkal és betűkkel is kiirandók — a fentírt határnapig alulírt igazgatóságunknál adják be.

Az árlejtési feltételeknek meg nem felelő, vagy más irányban szabálytalan, továbbá az elkésve érkezett, végül a pót- vagy utóajánlat nem fog figyelembe vétetni. Az ajánlatban az is kiteendő,

hogy vállalkozó a szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak aláveti.

Az ajánlat borítéka „Szalonna szállítási ajánlat” felírással látandó el.

A feltételek a fegyintézet hiv. helyiségében d. e. 8—12, d. u. 3—5 óráig megtekinthetők.

Kir. orsz. fegyintézeti igazgatóság.
Nagyenyeden, 1903. október 21-én.

Uray,
igazgató.

431 1-1

Összes kávé fajokat leszállított áron ajánlom.

Mint bizonyos a legkitünőbb magyar zománcolt bádgedény gyárának, oly előnyös árakat értem el, hogy a márvány zománcú legegészségesebb főző-edényeket felére leszállított áron adhatom el; bárki egy kis csupor vételével (8 kr.) meggyőződhetik az előnyös vétel felől. Kupás fazék vagy lábos 20 kr., 2 kupás 28 kr., legújabb fajta kávéfőzők, egyszerűbb móddal, sokkal erősebben főzhető a kávé a most érkezett „Non plus ultra” kávéfőzőkben; nem kell utána töltögetni, mindazonáltal igen olcsók: **90 krtól** felfelé — ugyszinté más nemű zománcos edényekhez hasonló olcsó áron nagy kiváltságban ajánlok.

A legjobbnak ismert hatású keserűvíz 2—3 napig tart „**Ferencz József**” keserűvíz nálam kapható, ugyszintén az alábbi ásványvizek friss töltésben:

Borszéki borvíz, Bikszádi, Bilinyi, Budai (Ferencz József, Loser János horgony jegyű), **Előpatáki, Giesshübl, Karlsbadi Krondorfi, Levicói, Margit, Marienbadi, Salvátor Selters, Sztójkai, Szobránczi, Parádi keserű, Parádi Arzenes.**

Egy 4 szoba, konyha, pincze és melléképületekből álló lakás kiadó.

A híres Regemburgi **állat-táppor**, melynek használata által az állatok betegségtől megvédve étvágyuk, erejük javul. Tehenek jobb és több tejet adnak, jobb kedvűek lesznek; disznóknak szarvasmarháknak juhoknak igen ajánlható biztos óvszer. Eredeti ölmozott csomagokban nálam kapható.

Saját gyártmányú sodrony-fonatimat ajánlom mint legegészségesebb, legolcsóbbat, legtartósabbat, bármiféle kerítéshez, úgy szintén önozott tükés sodronyt legolcsóbb árban.

BISZTRITSÁNY LAJOS.

Rézgálicz, Vermorel permetezők, Raffia szőlőkötöző legolcsóbb árban, kékkő szőlő és növények permetezésére leszállított áron.

Koron a tyukszem és borkeményedés ellent legjobb tapasz kizárólagos árusítója.

Legjobb hírnevű vízimalmi lisztek raktára.

VAJNA MIKLÓS

SZÉKELYHIDY JÁNOS utóda

uri és női divatáruháza Nagyenyeden.

Van szerencsém a nagyrabecsült vevőközönség szives tudomására juttatni, hogy bevásárlási utamon oly gyáraknál sikerült nagyobb mennyiségű árut beszereznem, melyeknek gyártmányai mindenütt a legnagyobb kedveltségnek és keresletnek örvendenek. Az ideoi őszi és téli divat hölgyekenk

angol és francia cybeline és Homespoin szövetek sottis selymek, francia mosó bársonyok, flanelek s barchettek.

Különös figyelembe ajánlom egyes costum ruha szöveiteimet, valamint Blouz selyem és mosó bársonyokat. Együttal bátorkodom a nagyrabecsült vevőközönség szives figyelmét felhívni, hogy az árak minden árucikkknél 10—5%-kal emelkedett, különösen **vászonnál**, mindazonáltal még október hó 1-ig az ár marad mint volt.

Enyedi vászon frt 4.90, 5.30, 5.60. Margit vászon frt 7.25.

Pelikán és Gyukits férfi kalap gyárosok valamint a világhírű pécsi kesztyű gyár kizárólagos raktára.
A nagyenyedi harisnygyár egyedüli képviselője.

Melyek után magamat továbbra is becses pártfogásukba ajánlom illő tisztelettel

VAJNA MIKLÓS